

Miljoenen te verdienen met social return

Veel overheden doen alleen op papier aan social return. Terwijl iedereen er baat bij zou hebben als ze het ook in de praktijk zouden doen.

FRANK MULLER / H.H.

In *Binnenlands Bestuur* van 9 oktober staat dat 52 procent van de Nederlandse gemeenten *social return* heeft ingevoerd. Social return is een instrument om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te begeleiden. Sinds 1 juli 2011 neemt ook de rijksoverheid *social return* als contractvoorwaarde op. Bij de uitvoering van opdrachten voor het Rijk moeten voortaan mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet. Veelal gaat het om een percentage van 5 procent van de aanneemsom. Naast werk kunnen ook opleidingstrajecten of begeleid-werktrajecten overeen gekomen worden. Belangrijkste is dat ondernemingen die zaken doen met de overheid aandacht besteden aan maatschappelijk ondernemen. De overheid zou hiermee miljoenen euro's kunnen besparen aan uitkeringen, re-integratiegelden en apparaatkosten; bedrijven komen op een relatief goedkope manier aan goede werknemers. Een pure winst situatie dus.

Het is vooral bij goede voornemens gebleven. Vanuit mijn eigen ervaring weet ik dat slechts een kleine 20 procent van de gemeenten *social return* daadwerkelijk heeft geïmplementeerd en de rijksoverheid lijkt er niet meer naar om te kijken, als zij het in het bestek heeft opgenomen. Gemiste kansen.

Zijn de gemeenten en de rijksoverheid nog enigszins op de goede weg, provincies, waterschappen en andere overheden negeren *social return* volkomen. Een gemiddelde provincie heeft een inkoopvolume van ongeveer 200 miljoen euro. Als van dat bedrag 5 procent wordt besteed om mensen aan het werk te helpen, dan hebben we het over een bedrag van 10 miljoen euro per provincie. Daarnaast kopen ze diensten in waar volop laaggeschoold werk voorhanden is. Denk bijvoorbeeld aan het onderhoud van hun weggennet of het verzwaren van dijken.

Natuurlijk, het financiële voordeel is in het geval van *social return* vooral voor de gemeenten, die immers verantwoordelijk zijn voor de Wet werk en bijstand. Veelgehoord argument om *social return* niet mee te nemen in de inkoopvoorwaarden en aanbestedingen, is dat het alleen maar gedoe is. Ze willen zich simpel-

weg niet lenen voor re-integratiedoelstellingen. Dat kan zo zijn. Maar is het maatschappelijk belang, het helpen van mensen aan werk, niet vele malen belangrijker? Ik denk het wel. Daarnaast hoort de overheid hierin integraal op te trekken. Ook het argument dat het prijsopdrijvend zou werken, blijkt uit de praktijk niet waar te zijn. TNO heeft dit onderzocht (*Social Return bij het Rijk, 25-01-2011*). Ondernemers hebben namelijk simpelweg personeel nodig. Daarnaast vinden ook zij het waardevol om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Vaak zie je dat dit soort evident belangrijke maatregelen stranden in goede bedoelingen (wel het beleid maar niet de uitvoering).

Je zou denken dat elk instrument optimaal wordt ingezet. Het klinkt onaardig, maar soms heb ik het gevoel dat een ambtenaar denkt: het is toch niet mijn geld. Het gevoel van urgentie ontbreekt. Maar ontslaat je dat van je plicht om efficiënt om te gaan met belastinggeld? Kijk ook naar infrastructurele projecten die te laat en te duur worden afgeleverd. Steeds blijkt achteraf dat overheden te naïef, te optimistisch of te weinig professioneel optreden. Als het gaat om *social return*, zie ik

hetzelfde.

Statenleden, raadsleden en Kamerleden moeten hun bestuurders hierover aan de tand voelen, als er zoveel kansen en geld blijft liggen. Alle provincies samen kunnen 100 miljoen per jaar besparen met *social return*. En dat in tijden van crisis...

Peter Kooij is ondernemer en werkt veel voor overheden als adviseur en overheidsmanager a.i. binnen het sociaal en maatschappelijk domein. Daarnaast is hij politiek adviseur en debatleider binnen de VVD.

>> De rubriek opinie staat open voor leesbare, opinierende bijdragen die betrekking hebben op actuele zaken in het openbaar bestuur. De maximale lengte voor inzendingen is 600 woorden. Inzendingen graag naar info@binnenlandsbestuur.nl o.v.v. 'Rubriek Opinie'. Via dit e-mailadres kunt u ook reageren.

Provincies kopen op grote schaal laaggeschoold werk in; werk dat bij uitstek geschikt is om mensen aan het werk te helpen.

OPINIE ONLINE

Ritueel slachten

■ Paul Lensink: 'Soms weet ik het ook niet. Ritueel slachten, ben ik voor of tegen? Ik zou zeggen: als wij, de christenen, dieren mogen martelen in de bio-industrie, dan mogen joden en moslims beesten martelen door ze onverdoofd te slachten. Het leed bij de ene methode is net zo erg als bij de andere. De dierenmarteling in de bio-industrie is wat sluipender (door de kippen en de varkens een normaal leven te ontnemen, maar ze wel op een min of meer pijnloze manier te doden. Ik moet bij de bio-industrie altijd denken aan de uitdrukking: 'de katjes in het donker knippen'). Orthodoxe joden en moslims gunnen de beesten een beter leven, maar snijden ze uiteindelijk wel de keel door.' **Lees de hele column van Paul Lensink op www.binnenlandsbestuur.nl/ritueel**